

NR. 3, Anul VI, 2018

**PUBlicație EDITATĂ DE CLUBUL
« PRIETENII BIBLIOTECII »
LICEUL TEHNOLOGIC OCNA MUREȘ**

ISSN 2286 - 0878

EXPERIMENT

CENTENARUL MARII UNIRI

La 1 decembrie 2018 se împlinesc 100 de ani de la Unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România.

Prima provincie românească care s-a unit cu România a fost Basarabia. În fața amenințărilor Rusiei și Ucrainei, Basarabia își proclamă independența (24 ianuarie/6 februarie 1918), iar la 27 martie/9 aprilie 1918, Sfatul Țării, care cuprindea reprezentanți ai tuturor naționalităților, a adoptat, cu majoritate de voturi, hotărârea Basarabiei de a se uni cu România.

Al doilea mare moment din procesul de reîntregire națională a statului unitar român a avut loc la 15/28 noiembrie 1918, când Congresul general al Bucovinei, format din reprezentanții aleși ai românilor și ai naționalităților din Bucovina, a hotărât, în unanimitate, "unirea necondiționată și pe vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru cu regatul României".

În toamna anului 1918, în condițiile înfrângerii Puterilor Centrale și ale prăbușirii Austro-Ungariei, mișcarea națională a românilor din Transilvania s-a amplificat.

În acest context, la 29 sep./12 oct. 1918 s-a întrunit, la Oradea, Comitetul Executiv al Partidului Național Român și a adoptat în unanimitate o declarație privind hotărârea națiunii române din Transilvania de a se poziționa "printre națiunile libere".

Actul, redactat de Vasile Goldiș, se intitula "Declarația de autodeterminare națională" și făcea referire la cei aproximativ 3.500.000 de români care trăiau în Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș. Se sublinia necesitatea convocării unei adunări naționale, care să delege organele abilitate "să trateze și să hotărască în

CENTENARUL MARII UNIRI

treburi care se referă la situația politică a națiunii române". Totodată, se cerea "afirmarea și valorificarea drepturilor ei, nestrămutate și inalienabile, la deplina viață națională". Documentul a fost prezentat de Alexandru Vaida Voievod în Parlamentul de la Budapesta, în ședința din 5/18 octombrie 1918.

Declarația de la Oradea, care afirma dreptul națiunii române la autodeterminare, precum și ideea convocării adunării naționale a reprezentat un act cu o semnificație istorică deosebită privind procesul de unificare națională. La începutul lunii noiembrie 1918, Consiliul Național Român Central (cunoscut și sub numele de Sfatul Național Românesc) și-a mutat sediul la Arad. Acesta fusese înființat la 18/31 octombrie 1918, la Budapesta, și reunea câte șase reprezentanți ai Partidului Național Român (Vasile Goldiș, Aurel Lazăr, Teodor Mihali, Ștefan Cicio-Pop, Al. Vaida-Voevod, Aurel Vlad), respectiv ai socialiștilor (Tiron Albani, Ion Flueraș, Enea Grapini, Iosif Jumanca, Iosif Renoiu, Basiliu Surdu). Președinte desemnat a fost Ștefan Cicio-Pop, iar secretar general, Gheorghe Crișan.

Pus în fața unei situații complexe, de organizare a administrației după alungarea pretorilor, primarilor, notarilor și jandarmilor maghiari, Consiliul a lansat, la 7/20 noiembrie 1918, un Manifest prin care îi chema pe toți românii să fie "mari la suflet în ceasurile acestea grele ale anarhiei".

CNRC și-a înființat un Consiliu Militar, care avea în subordine consiliile militare și gărzile militare, numite legiuni. Activitatea Consiliului a fost susținută de numeroase organe de presă, precum "Adevărul", "Drapelul", "Glasul Ardealului", "Gazeta Poporului", "Telegraful Român". Un rol deosebit în publicarea documentelor programatice ale Consiliului l-a avut ziarul "Românul", suspendat de către autoritățile maghiare în martie 1916 și reapărut în octombrie 1918, sub conducerea lui Vasile Goldiș.

La 9/22 noiembrie 1918, CNRC a înaintat Consiliului Național Maghiar o Notă Ultimativă prin care cerea "puterea de guvernare asupra teritoriilor locuite de români în Ardeal și Țara Ungurească". Răspunsul era așteptat până la 12 noiembrie.

Tratativele între Consiliul Național Român Central și delegația Consiliului Național Maghiar, condusă de Jászi Oszkár, au avut loc la Arad, între 13 și 15 noiembrie. Partea maghiară a propus ca Transilvania să rămână în continuare în

CENTENARUL MARII UNIRI

cadrul Ungariei, sub forma unui guvernământ românesc autonom, reprezentat în guvernul maghiar. Datorită acestei poziții, tratativele au eșuat.

Vasile Goldiș a declarat că "națiunea română pretinde cu tot dreptul deplină sa independență de stat și nu admite ca acest drept să fie întinat prin rezolvări provizorii". Consiliul Național Român Central a stabilit legături cu forurile politice de la Iași, unde se refugiase guvernul român și familia regală, și a trecut la organizarea adunării care să confirme voința de unire a românilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș. În manifestul de convocare a Marii Adunări Naționale se invoca dreptul popoarelor la autodeterminare: "În numele dreptății eterne și al principiului liberei dispozițiuni a națiunilor (...) națiunea română din

Ungaria și Transilvania are să-și spună cuvântul său hotărâtor asupra sorții sale și acest cuvânt va fi respectat de lumea întreagă".

Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, convocată pentru data de 18 noiembrie/1 decembrie 1918, a fost considerată de contemporani decisivă pentru "unitatea națională a tuturor românilor". Toate apelurile au subliniat importanța istorică a actului ce urma să se decidă la Alba Iulia: "Veniți cu miile, cu zecile de mii - se scria în apelul Consiliului național din Blaj. E ziua când se va hotărî asupra sorții noastre pentru o veșnicie. Veniți și jurați că nedespărțiți vom fi și uniți rămânem de aici înainte cu frații noștri de pe cuprinsul pământului românesc, sub una și nedespărțită cărmuire".

Pe lângă cei 1.228 de delegați, la Alba, au venit, după cum menționează contemporanii, peste 100.000 de români din toate colțurile Transilvaniei: "cât cuprindea ochiul numai om și om în continuă mișcare, producând un vuiet de parcă ar fi fost talazurile mării în vreme de furtună".

(Continuare în numărul următor al revistei)

Sursa:

<https://www.timpul.md/articol/1-decembrie-1918---alba-iulia---95-de-ani-de-la-marea-unire-%28documentar%29-52023.html>

EXPERIMENT. PROIECT EDUCATIONAL

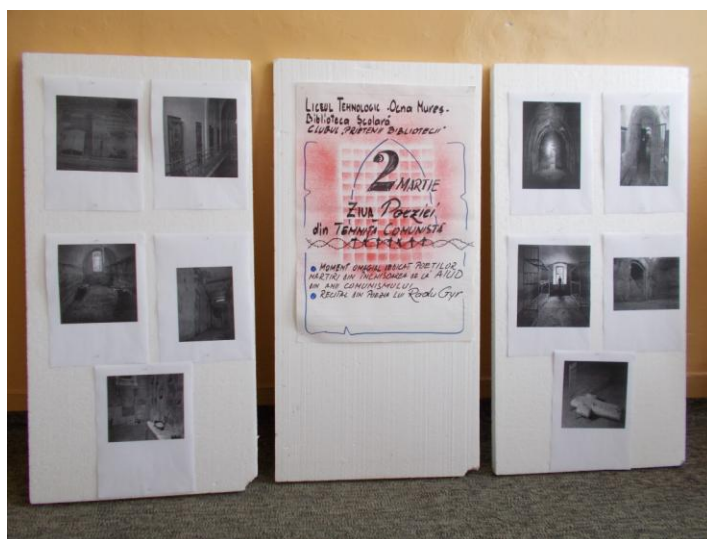
“Poezia mărturie din temnița comunistă”

Ianuarie - octombrie 2018

Motto:

“Vitalitatea unui neam, trăirea lui, forța lui stă în puterea de creație. Prin asta trăiește un neam și un individ – prin creație, și tot prin creație supraviețuiește... Din mocirla închisorii au răsărit crinii sufletului.” (Pr. Atanasie Ștefănescu)

Mulți dintre corifeii Marii Uniri au sfârșit tragic în închisorile comuniste. *Prigoana comunistă din România* a avut loc în perioada 1948-1965, în timpul regimului comunist *Gheorghe Gheorghiu Dej*. Acesta a compus un univers concentraționar format din peste 130 de unități de detenție, în care au fost uciși și torturați peste două milioane de oameni. Penitenciare ca Jilava, Rahova, Sighet, Gherla, Aiud, Mislea, Pitești sau canal Dunăre-Marea Neagră - au fost locuri de tortură pentru intelectuali, pentru elita politică și religioasă, pentru disidenții care se împotriveau regimului comunist^[1].

Ideea proiectului cultural educativ - **“Poezia mărturie din temnița comunistă”**, desfășurat în parteneriat cu ISJ Alba, CCD Alba, Asociația Bibliotecarilor din România, Filiala Alba, Școala Gimnazială ”Avram Iancu” Unirea, Școala Gimnazială ”Simion Lazăr” Lunca Mureșului, Liceul Teoretic ”Petru Maior” Ocna Mureș, Școala Gimnazială ”Axente Sever” Aiud, Școala Gimnazială ”Ovidiu Hulea” Aiud, Colegiul Tehnic Aiud, Colegiul Național ”Titu

EXPERIMENT. PROIECT EDUCATIONAL

Maiorescu” Aiud, Liceu Tehnologic Agricol “Alexandru Borza” Ciumbrud, Școala Gimnazială “Demetriu Radu” Rădești, în perioada ianuarie – octombrie 2018, a apărut din dorința de a cinsti poeții martiri, martirii închiși în Penitenciarul Aiud în perioada comunistă.

La întrebarea “Cum putem să-i cinstim pe acești martiri?” răspunsul este simplu: căutându-i, cunoscându-le viața și opera, și, mai ales, asimilând cuvintele lor în adâncul conștiinței noastre și a transforma apoi aceste cuvinte în fapte. Cuvintele le luăm din poeziile scrise de ei în închisoare. Citind mai mult aceste poezii cititorul are sentimentul că versurile sunt vii și se creează o comuniune subtilă cu poeții, care te întărește sufletește și te înfrumusețează spiritual. Forța atât de mare a acestor versuri derivă din faptul că ele au fost născute din jertfelnicie și au adunat în ele durerea, foamea, umilința, dorul, dar și credința și nădejdea în Dumnezeu. Mai mult, ele au fost scrise în “vecinătatea” rugăciunii, ceea ce le-a dat o adâncime aparte, cu totul inedită. Pentru deținuții care nu aveau darul rugăciunii, poezia era o formă de viață spirituală care i-a ajutat supraviețuiască regimului de detenție destinat să-i extermină. Cum versurile nu puteau fi scrise cu creion și hârtie ele se transmiteau prin viu grai sau prin codul morse; colegii de celulă memorau fiecare anumite versuri, astfel încât au putut fi apoi “adunate” în poezii. Modul acesta de “participare” la creația poeziilor însuflețea nu numai pe poet, dar și pe cei din jurul lui. Mulți dintre deținuții martiri au început să scrie, deși înainte de a fi închiși nu erau preocupați de poezie. Adunând în zidurile ei intelectuali de elită ai societății românești interbelice, în celule se discuta filosofie, economie, literatură etc. la un nivel universitar. În 1964, poetul Petre Pandrea întocmește o listă a poezilor din închisoare, pe care o numește cu tristă ironie “Uniunea Scriitorilor de la Aiud²” ; ea include ape : "Ion Petrovici, Traian Brăileanu, Constantin Gane, Radu Gyr, Titus Cristureanu, Dr. Sandu Lieblich, Anton Dumitriu, George Manu, Sandu Tudor, Paul Sterian, Tudor Popescu (prof. teologie), Dumitru Stăniloae, Dumitrescu-Borșa, Ioan Victor Vojen, Luca Dimitrescu, Cristofor Dancu, Fane Vlădoianu, Petre Pandrea, Petre Țuțea, Ion Gheorghiuță, Dorin Hasnaș, Cuza Marinescu, Ilie Popescu-Prundeni, Romulus Șeișanu, Romulus Dianu, Sergiu Dan, Peltz, Dr. Ilie Rădulescu, Ion Dimitrescu, Arșavir Acterian, Valeriu Anania, Nicolae Pătrașcu, Roman Braga, Dr. V. Voiculescu, Al. Mironescu, Gabriel Bălănescu, Ion Manta – Cluj, Zaharia Boilă, Nedelescu, Dr. Ilie Niculescu, Ion Caraion, Ernest Bernea, Radu Budișteanu, Nichifor Crainic".

Citind sau recitând poeziile din temnița comunistă elevii implicați în proiect au înțeles, pe de o parte, valoarea de document istoric a acestor poezii iar, pe de

EXPERIMENT. PROIECT EDUCATIONAL

altă parte, au realizat că ea relevă aspecte esențiale legate de identitatea noastră națională și anume – frumusețea, tăria și noblețea sufletului românesc, care în cele mai cumplite condiții de tortură, foame, mizerie, ne se pleacă, nu se murdărește prin trădare, ci sublimează în versuri.

Participarea în data de 10 martie 2018, la Simpozionul de Martirologie de la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității “1 Decembrie 1918” Alba Iulia, a fost un prilej deosebit de adâncii informațiile legate de comunism, viață carcerală, rezistență prin rugăciune și poezie, de biografii ale unor deținuți de la Aiud.

De Ziua Poeziei (21 martie 2018), la Schitul “Înălțarea Sfintei Cruci” de la Râpa Robilor Aiud, locul unde au fost aruncate trupurile neînsufleteite ale acestor martiri, elevii și profesorii din proiect, alături de poetul Ioan Hădărig și de alți invitați, au prezentat un program cultural artistic.

Tot în semn de omagiu adus martirilor, sub titlul “ Flori și poezie pentru Martirii de la Râpa Robilor” s-au recitat poezii la Schitul “Înălțarea Sfintei Cruci” Aiud de Ziua Națională a Martirilor din închisorile comuniste (14 mai 2018). Evenimentul a fost deosebit de emoționant pentru cei prezenți care au venit cu flori, și... cu o evlavie deosebită pentru aceste figuri luminoase ale neamului nostru românesc.

EXPERIMENT. PROIECT EDUCATIONAL

În data de 15 mai 2018, la Casa de Cultură “Ion Sângereanu” Ocna Mureș, elevii din zona Ocna Mureș au recitat poezii scrise de Radu Gyr, Demostene Andronescu, Vasile Voiculescu. Prof. Aurora Stanciu (Liceul Teoretic “Petru Maior” Ocna Mureș) și poetul Ioan Hădarig au vorbit elevilor despre poezia carcerală. Prof. Dumitru Moga (Liceul Teoretic “Petru Maior” Ocna Mureș) a insistat pe aspectele istorice legate de Ziua Națională a Martirilor din temnițele comuniste.

Prin acest proiect, elevii află nu numai despre suferințele îndurate de martirii din închisorile comuniste, ci și despre idealurile cele mai nobile care i-au însuflețit și, nu în ultimul rând, despre tăria de caracter și frumusețea lor sufletească. Astăzi, lipsa modelelor – “căderea” la nivelul modelelor sociale, impune evocarea figurilor luminoase ale acestor martiri, respectul și prețuirea lor.

Autor : bibl. Bugan Luminița Mihaela

Articole despre evenimentele proiectului:

https://www.dcnews.ro/flori-si-poezie-pentru-martirii-de-la-rapa-robilor_592668.html

<https://ziarulunirea.ro/foto-flori-si-poezie-pentru-martirii-de-la-rapa-robilor-aiud-de-ziua-nationala-a-martirilor-din-temnitele-comuniste-475036/>

<https://www.aiudinfo.ro/martirii-de-la-rapa-robilor-din-aiud-comemorati-prin-flori-si-poezie-cu-prilejul-zilei-nationala-a-martirilor-din-temnitele-comuniste-14732.html>

<http://proalba.ro/aiud-flori-si-poezie-pentru-martirii-de-la-rapa-robilor>

<https://urbeamea.ro/albaiulia/foto-flori-si-poezie-pentru-martirii-de-la-rapa-robilor-aiud/>

<https://urbeamea.ro/albaiulia/foto-proiectul-educational-poezia-marturie-din-temnita-comunista-martirii-de-la-aiud-cinstiti-de-elevii-din-zona-ocna-mures/>

<http://proalba.ro/martirii-de-la-aiud-cinstiti-de-elevii-din-zona-ocna-mures>

<https://ziarulunirea.ro/foto-martirii-de-la-aiud-cinstiti-de-elevii-din-zona-ocna-mures-474832/>

https://m.dcnews.ro/poezia-marturie-din-temni-a-comunista_592313.html

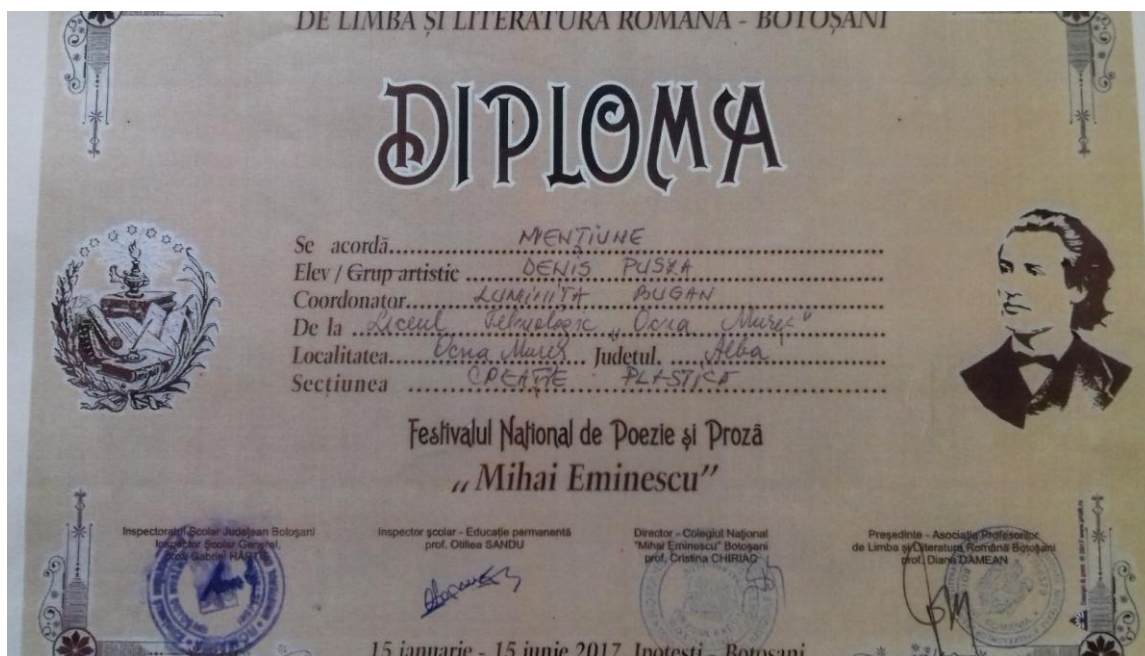
<http://proalba.ro/martirii-de-la-aiud-cinstiti-de-elevii-din-zona-ocna-mures>

Surse:

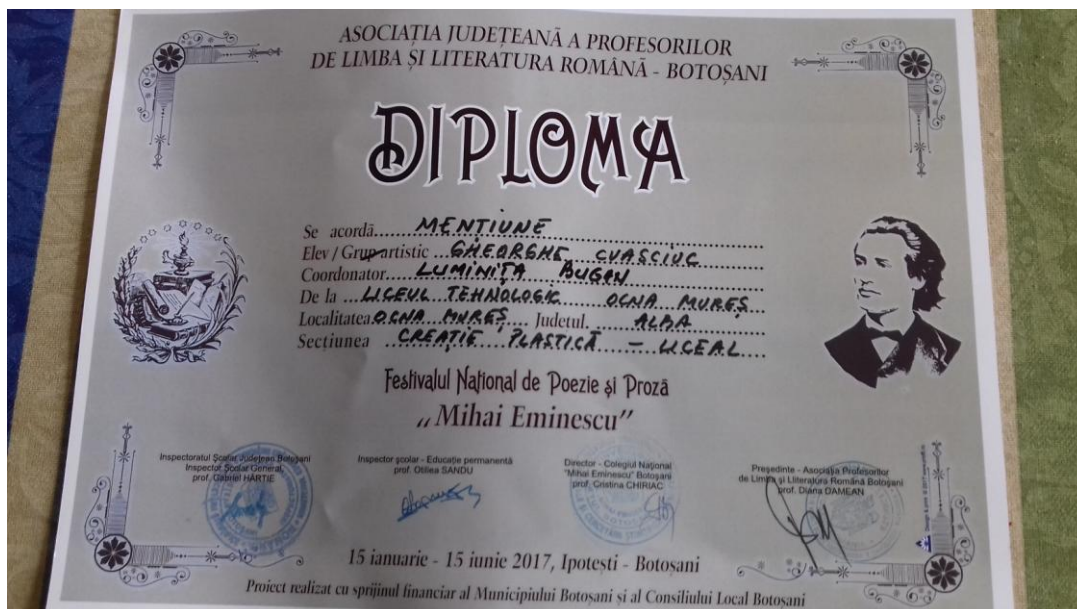
1. https://ro.wikipedia.org/wiki/Prigoana_comunist%C4%83_din_Rom%C3%A2nia

2. http://www.romlit.ro/scriitori_arestai_1944-1964

EXPERIMENT ARTISTIC. CERCUL DE GRAFICĂ

EXPERIMENT ARTISTIC. CERCUL DE GRAFICĂ

EXPERIMENT ARTISTIC. CERCUL DE POEZIE

Elena GYIB (cls. a XI-a A)

Rugămintे

Uneori nu mă recunosc,
nu mai știu nici cine sunt.
Știu doar că te vreau, Iubire,
dar în brațe, nu în gând.

Uneori sunt chiar nebună
și îmi ies din mințit crezând
că nu te voi mai lua de mână,
cât se poate de curând.

Uneori mă pierd cu firea
și spun ce nu vreau să spun.
Se ia și se duce mintea
și n-o găsesc pe niciun drum.

Atunci îmi dă viața una,
Ce mă trezește la normal
și realizez eu, nebuna,
că ce-am făcut nu e banal.

Și am muștrări de conștiință
(nu mai dorm nici noaptea bine);
sunt o nemernică prostuță
ce astăzi te-a rănit pe tine.

E prea târziu, îmi pare rău!
Te-am rănit, deși n-am vrut,
și inima, în pieptul meu,
bate cum nu a mai bătut.

Te rog, din sufletu-mi îndurerat,
să mă ierți, că am fost netoată!
Te rog mult, te-am mai rugat,
să fii aici tu viața toată.

Te iubesc, și știu că doare,
dar te implor, încă odată,
să-mi ierți greșeala asta mare -
nu se va mai repeta vreodată!

Singurul lucru ce nu-l vreau
este să te pierd pe tine.
Dacă vei pleca tu, eu...
mă voi pierde și pe mine.

Căci viața mea fără tine, iubire,
este ca lumea fără Soare:
rece și pustie,
sfâșie tot și totul doare.

Unde ești?

Unde ești?
Inima îmi urlă de durere,
sufletul meu plânge,
într- una te cere.
Totul meu te caută...,
în zadar ..., în tăcere ...
În fiecare zi
te caut neîncetat.
Când ai de gând să vii?
Noapțile îmi sunt pustii,
zilele întunecate.
Te caut pretutindeni
și azi și mâine ...
Poate ,
vei apărea într-o zi
sau într-o noapte.
Vei pune capăt la toate ...
Apoi ne vom iubi,
o zi și o noapte.

Clubul ***“Prietenii Bibliotecii”***:

Alexandru Boca, cls. a XI-a A
Ilinca Cir, cls. a XII-a A
Tatiana Covaci, cls. a XI-a A
Larisa Moraru, cls. a XII-a A
Maria Misarăș, cls. a XII-a B
Elena Gyib, cls. a XI-a A
Cristina Bogdan, cls. a XII-a C
Estera Zoltan, cls. a IX-a A
Gabriel Spinean, cls. a XII-a C
Maria Stoica, cls. a XI-a C
Andrada Bota, cls. a X-a A
Simona Covaci, cls. a XI-a C
Sebastian Hoca, cls. a IX-a A
Gabriel Lucaci, cls. a IX-a A
Ana Maria Grigoraș, cls. a X-a A
Ioana Sechel, cls. a XI-a A
Dorin Chirilă, cls. a X-a B
Emil Dandoș, cls. a X-a B

Adriana Oltean, cls. a XII-a B
Delian Ciorogar, cls. a XII-a B
Rareș Lăcătuș, cls. a XII-a B
Maria Lîușan, cls. a X-a B
Antonio Neagu, cls. a X-a A
Denis Pusza, cls. a XI-a A
Suciu Adrian, cls. a X-a A
Nicoleta Dandoczi, cls. a XII-a
Gheorghe Cvasciuc, cls. a XI-a A
Georgiana Cvasciuc, cls. a XI-a A
Iulian Otvoș, cls. a XI-a A
Anda Iancu, cls. a X-a A
Andrei Mureșan, cls. a IX-a A
Georgiana Hațegan, cls. a IX-a A
Georgiana Stanciu, cls. a IX-a A

DIN CUPRINS:

Experiment. Centenarul Unirii / pag. 2
Experiment. Proiect educațional/ pag. 5
Experiment artistic. Cercul de Grafică / pag. 10
Experiment artistic. Cercul de Poezie/ pag. 13
Clubul ***“Prietenii Bibliotecii”***/ pag.18

Colectivul de redacție:

Clubul ***“Prietenii Bibliotecii”***

Redactor: bibl. Luminița Bugan

Colaboratori:

prof. Cornelia Popescu
prof. Maria Pitea
prof. Timea Nagy
prof. Alexandru Vigh
prof. Dorina Bogdan

MULTUMIM SPONSORILOR ȘCOLII:

Editura EIKON

Asociația Cultural Științifică “*Vasile Pogor*” Iași

S.C. Baunit România SRL- punct lucru Teiuș

Ziarul *ocnamuresonline*

